

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

The A Study of The Student Teachers' Desirable
Characteristics of School of Education, University of
Phayao

น้ำฝน กันมา Namfon gunma¹

อาภาพรณ ประทุมไทย Arpapun Prathumthai²

วิลาวัลย์ สมยาโรน Wilawan Somyaron³

นริศรา เสือคล้าย Narissara Suaklay⁴

นรินทร์ นนทมาลย์ Narin Nonthamand⁵

วรรณกร พรประเสริฐ Wannakorn Phornprasert⁶

วิภาวี ศิริลักษณ์ Wipawee siriluk⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา ระหว่างเพศ และกลุ่มสาขาวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตครู จำนวน 236 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรทั้งหมด จำนวน 2,721

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

^{2,4,6,7} อาจารย์, ดร. สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

⁵ อาจารย์, ดร. สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู ประกอบด้วย 1) คุณธรรมดี 2) ความรู้ดี 3) คิดดี 4) พุดดี 5) ใจดี 6) รักดี และ 7) ผู้นำดี พบว่า นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า

2.1 นิสิตชายและนิสิตหญิงมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และนิสิตกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพุดดีสูงกว่านิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านคุณธรรมดี ด้านความรู้ดี ด้านคิดดี ด้านใจดี ด้านรักดี และด้านผู้นำที่ดี พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, นิสิตครู

Abstract

The study aimed to 1) study the desirable characteristics of teacher-students, School of Education, University of Phayao, 2) to compare the desirable characteristics of teacher-students, School of Education, University of Phayao between gender and discipline groups. Data collection was conducted using the questionnaire for desirable characteristics of the teacher-students, School of Education, University of Phayao with 236 teacher-students as a sample obtained by a simple random method from the total population are

2,721 students. Data analysis was implemented using descriptive statistics including frequency, percentage, average, standard deviation, and inferential statistics including t-test statistic. Findings were as follows:

1 . Overall and each of the desirable features of teacher-students are at a high level.

2 . Comparison of desirable characteristics of teacher-students Indicated the followings:

2.1 Overall, male and female students' desirable characteristics and each side are not different.

2.2 Overall, desirable characteristics of teacher-students from scientific discipline and social science disciplines are not different and when each aspect was considered, the level in the desirable characteristics of teacher-students from social science disciplines in speaking was higher than the teacher-students in the scientific field at a statistically significant .01 level. There was a difference found in the aspect of virtues, knowledge, positive thinking, mentality and physicality, good conservation, and good leadership.

Keywords: Desirable characteristics, Teacher-students

บทนำ

มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงระดับสากล ผลิดกำลังคนที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน วิจัยและนวัตกรรม รักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและ สร้างเครือข่ายกับ องค์การภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการชี้นำและ สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งรวมถึงความยั่งยืนของชุมชนและสังคม โดยได้ดำเนินพันธกิจ 5 ด้าน สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษา

พ.ศ. 2561 ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ไทยศตวรรษที่ 21 2) วิจัยและนวัตกรรมสู่ประโยชน์เชิงพาณิชย์ 3) บริการวิชาการ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและสังคม 4) ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อความเป็นไทย และ 5) บริหารงานทันสมัยด้วยธรรมาภิบาล (Good governance) และเรียนรู้เปลี่ยนแปลงร่วมกัน เพื่อมุ่งหวังให้บัณฑิตเกิดอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและอัตลักษณ์ทั่วไป โดยอัตลักษณ์ทางวิชาชีพประกอบด้วย การมีคุณภาพและมีสมรรถนะมาตรฐานการศึกษามาตรฐานวิชาชีพทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามความสอดคล้องของอุตสาหกรรมอนาคต ส่วนอัตลักษณ์ทั่วไปประกอบด้วย การมีสุนทรียภาพ การมีสุขภาพดี และการมีบุคลิกภาพดี (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา, 2564)

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ถือเป็นหลักสูตรที่มีความโดดเด่นด้านรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรแบบควบสองปริญญา ร่วมกับหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความเข้มแข็งในศาสตร์วิชาเอก มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู และชำนาญการผลิตและสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (ELOs) เพื่อเข้าสู่วิชาชีพครูทำหน้าที่รับใช้สังคมให้ความรู้สร้างปัญญาอันเป็นรากฐานการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพให้แก่เยาวชนไทย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยพะเยา ดังนี้ 1) ด้านการผลิตบัณฑิต หลักสูตรเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถมีทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความรับผิดชอบ มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ 2) ด้านการวิจัย หลักสูตรเน้นการผลิตบัณฑิตที่สามารถทำการวิจัยขั้นพื้นฐานได้ สามารถแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษาได้โดยอาศัยการวิจัยเป็นเครื่องมือหาคำตอบ อีกทั้งยังเน้นการทำวิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ และเพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว 3) ด้าน

การบริการวิชาการ เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีจิตสำนึกและความผูกพันที่ตื้นระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หลักสูตรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่จิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความเข้าใจถึงความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ มีความหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่นสามารถเข้าใจและรักษาความแตกต่างทางประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูในแต่ละผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบไปด้วย 7 คุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) คุณธรรมดี คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) ความรู้ดี คือ การมีความรู้วิชาเอกอย่างลึกซึ้งและมีความเข้มแข็งในวิชาชีพครู 3) คิดดี คือ การมีความสามารถในการคิดขั้นสูง ได้แก่ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ 4) พุดดี คือ การมีความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มีทักษะการพูดนำเสนอ การพูดในที่ชุมชน การพูดโต้แย้ง การพูดปฏิเสธ การพูด มีมารยาทในการพูด 5) ใจดี คือ การมีสุขนิสัยดี รักความสะอาด มีสุขภาพกายแข็งแรง มีบุคลิกภาพดี มีสุนทรียภาพ มีจิตใจแจ่มใส มีจิตสาธารณะ เอาใจใส่ มีช่วยเหลือ และรับผิดชอบต่อส่วนรวม สังคม และสิ่งแวดล้อม 6) รักษาดี คือ การมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความเข้าใจถึงความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ มีจิตสำนึกรักความเป็นไทย มีความหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่น สามารถเข้าใจและรักษาความแตกต่างทางประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี 7) ผู้นำดี คือ การมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กร สามารถวางตัวและแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ (วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2564, หน้า 36-41)

คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูในปัจจุบันว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบแนวทางการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ให้นิสิตครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา ระหว่างเพศ และกลุ่มสาขาวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,721 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power (Cohen, 1977; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) โดยกำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) ในระดับปานกลาง เท่ากับ .5 ค่าระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .05 และค่าอำนาจการทดสอบ (Power) เท่ากับ .95 จากผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด (Total sample size) จำนวน 176 คน และเพื่อชดเชยความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับขนาดตัวอย่างเป็น 250 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple sampling) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 236 คน คิดเป็นร้อยละ 94.40

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี และกลุ่มสาขาวิชา ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จำนวน 34 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) ซึ่งสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์ 1) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) ของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ที่ปรากฏในเอกสารรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562 2) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (มคอ.1) 3) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเอกลักษณ์บัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา และวิทยาลัยการศึกษา และ 4) แนวทางการผลิตและพัฒนาครู ข้อกำหนดของครุสภาซึ่งเป็นสภาวิชาชีพครู โดยมีผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถาม แล้วคำนวณหา Index of Item–Objective of Congruence: IOC ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า IOC รายข้อตั้งแต่ .80-1.00 ซึ่งถือได้ว่าแบบวัดมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนิสิตวิทยาลัยการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยคำนวณค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีคุณภาพด้านความเที่ยงในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยทำการขออนุญาตเก็บข้อมูลกับคณบดีวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัย

พะเยา ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน (เมษายน 2564) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล หรือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ สถิติทดสอบที (independent sample t-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	Mean	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านคุณธรรมดี	4.42	0.45	มาก	1
ด้านความรู้ดี	3.99	0.52	มาก	6
ด้านคิดดี	4.03	0.55	มาก	5
ด้านพูดดี	3.86	0.63	มาก	7
ด้านกายใจดี	4.37	0.52	มาก	2
ด้านรักชาติ	4.33	0.57	มาก	4

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	Mean	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านผู้นำที่ดี	4.36	0.50	มาก	3
รวม	4.20	0.42	มาก	

ตาราง 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.20) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมดี (Mean = 4.42) รองลงมาคือ ด้านกายใจดี (Mean = 4.37) และด้านผู้นำดี (Mean = 4.36) ส่วนค่าเฉลี่ยรายด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่น้อยสุด คือ ด้านพูดดี (Mean = 3.86) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา ระหว่างเพศ และกลุ่มสาขาวิชา

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา ระหว่างเพศ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านเพศ

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n=42)		หญิง (n=194)			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ด้านคุณธรรมดี	4.31	0.50	4.44	0.44	-1.54	0.09
ด้านความรู้ดี	4.01	0.52	3.99	0.52	0.22	0.83
ด้านคิดดี	4.10	0.51	4.02	0.56	0.84	0.40
ด้านพูดดี	3.95	0.68	3.84	0.62	0.96	0.34
ด้านกายใจดี	4.34	0.51	4.38	0.52	-0.43	0.67
ด้านรักชาติ	4.20	0.66	4.36	0.55	-1.46	0.15
ด้านผู้นำที่ดี	4.26	0.53	4.38	0.50	-1.40	0.16
รวม	4.16	0.45	4.20	0.42	-0.49	0.63

จากตารางที่ 2 พบว่า นิสิตครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูวิทยาลัยการศึกษา ระหว่างกลุ่มสาขาวิชา แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มสาขาวิชา

คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	กลุ่มสาขาวิชา				t	Sig.
	วิทยาศาสตร์ (n=83)		สังคมศาสตร์ (n=153)			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ด้านคุณธรรมดี	4.39	0.45	4.43	0.45	-0.54	0.59
ด้านความรู้ดี	3.98	0.48	4.00	0.54	-0.29	0.77
ด้านคิดดี	3.97	0.56	4.07	0.54	-1.26	0.21
ด้านพูดดี	3.71	0.68	3.94	0.60	-2.56	0.01**
ด้านกายใจดี	4.32	0.49	4.40	0.53	-1.06	0.29
ด้านรักชาติ	4.26	0.56	4.37	0.58	-1.36	0.18
ด้านผู้นำที่ดี	4.33	0.45	4.37	0.53	-0.53	0.61
รวม	4.15	0.40	4.22	0.43	-1.27	0.21

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมดีความรู้ดี คิดดี กายใจดี รักชาติ และผู้นำที่ดีไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านพูดดี นิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชา

สังคมศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพุทธีสูงกว่านิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean=4.20) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมดี (Mean =4.42) รองลงมาคือ ด้านกายใจดี (Mean =4.37) และด้านผู้นำดี (Mean =4.36) ส่วนค่าเฉลี่ยรายด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่น้อยสุด คือ ด้านพุทธี (Mean =3.86) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตครูผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาที่มีทั้งทักษะทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพ รวมถึงการยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่อาจารย์ผู้สอนสอดแทรกไปในทุกรายวิชาและทุกชั้นปี รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความศรัทธา ความมุ่งมั่นและรักในอาชีพครู และกิจกรรมทางวิชาการ(กิจกรรมทักษะทางด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา) ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมคุณลักษณะ 7 ดี ได้แก่ คุณธรรมดี ความรู้ดี คิดดี พุทธี กายใจดี รักชาติ และผู้นำที่ดี ซึ่งใกล้เคียงกับเกิดพงศ์ จิตรหลัง (2562) ที่ศึกษาและนำเสนอผลการวิเคราะห์ประเด็นความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูในศตวรรษที่ 21 ควรจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีความรู้และความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการศึกษา มีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่ มีอัตลักษณ์ของความเป็นครูดีในดวงใจ มีคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีสาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู มีคุณลักษณะของความเป็นครู และเป็นแบบอย่างทางด้าน

คุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน นอกจากนี้ บันเย็น เพ็งกระจ่าง (2561) ยังได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ด้านจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านให้ความสำคัญกับการสอนคุณธรรม จริยธรรม ความดีงามให้แก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านจัดการเรียนรู้โดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความดีงามให้แก่ผู้เรียน และปลูกฝังให้นักเรียนได้มีการทำความดี ความงามทุกครั้งที่ทำการสอนอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการปฏิบัติหรือทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านจริยธรรมแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับพจนมาลย์ สกลเกียรติ (2562, หน้า 446) ที่ศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอน และด้านคุณธรรมและความประพฤติระดับปานกลาง 2 ด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการอบรมและด้านการปกครอง และด้านบุคลิกภาพ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา จำแนกตามเพศ และกลุ่มสาขาวิชา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ดำเนินการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัยพะเยา อีกทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ของวิทยาลัยการศึกษา รวมถึงมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตทุกคน ทุกกลุ่มสาขาวิชาให้มีความเข้มแข็งในศาสตร์วิชาเอก มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู และมีความชำนาญในการผลิตและสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ อย่างเท่าเทียมภายใต้มาตรฐานเดียวกันเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครูทำหน้าที่รับใช้สังคมให้ความรู้ สร้างปัญญา อันเป็น

รากฐานการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพให้แก่เยาวชนไทย (รายงานการประเมินตนเอง, 2564, หน้า 34) ซึ่งผลการวิจัยยังใกล้เคียงกับงานวิจัยของอุทิศ ทาหอม (2554, หน้า 146) ที่ศึกษาบทบาทของครูด้านผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรมในทัศนะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ภูมิลาเนา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดาและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตครูในกลุ่มสังคมศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพุทธิสูงกว่านิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากนิสิตในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และพัฒนาสังคม ซึ่งหลักสูตรประกอบไปด้วยรายวิชาที่เกี่ยวข้องทักษะและความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งมากกว่ากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จึงทำให้นิสิตครู วิทยาลัยการศึกษา ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการพุทธิสูงกว่่านิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับบทความวิชาการของภราดร สุขพันธ์ (2561, หน้า 89-95) ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความเป็นบัณฑิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเรียนรู้ ที่บัณฑิตในยุคปัจจุบันไม่ใช่เพียงแค่บัณฑิตที่เรียนเก่งและทำงานเก่งเท่านั้น แต่ยังต้องมีทักษะด้านอื่น เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยี และการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับคนในสังคมร่วมด้วย โดยมีปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ 3 ปัจจัย คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้กำหนดให้จำนวนผู้เรียนต่อหนึ่งห้องเรียนมีจำนวน 30 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับการเรียนภาษาอังกฤษ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการดูแลจากผู้สอนได้เต็มที่ขณะดำเนินการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ

สอดคล้องกับอรุณี วิริยะจิตรา และคณะ (2555 อ้างถึงในวนาลี นพวงศ์ ณ อยุธยา, 2555, หน้า 18) ที่มองว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่ใช่แค่ อุปกรณ์ ขนาด และสภาพห้องเรียน แต่จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนก็เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านพุทธิพิสัยสูงกว่านิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น วิทยาลัยการศึกษาและมหาวิทยาลัยพะเยา ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านทักษะการสื่อสารที่ดีให้กับนิสิตครูในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โดยอาจสอดแทรกในรายวิชา หรือจัดโครงการหรือกิจกรรมเพิ่มเติม

2. หลักสูตรการศึกษาดัชนี ตี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นิสิตครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูในศตวรรษที่ 21 จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น อาจารย์ ผู้สอน สถานฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู และผู้ใช้บัณฑิต

2. ควรมีการศึกษาศักยภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูในยุคดิจิทัลเพิ่มเติม เช่น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

3. ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารสำหรับนิสิตครูวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

บรรณานุกรม

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา. (2564). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- มหาวิทยาลัยพะเยาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2568. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.up.ac.th/th/IntroEtcup.aspx?tab=Strategic_64
- เกิดพงศ์ จิตรหลัง. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 14(1), 138-148.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). *การกำหนดขนาดตัวอย่าง และสถิติวิเคราะห์ใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ*. สืบค้น 20 มกราคม 2021, จาก <http://llskill.com/web/files/GPower.pdf>
- บันเย็น เฟื่องระจ่าง. (2561). **การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- พจมาลย์ สกลเกียรติ. (2562). การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 10*. (หน้า 446-456) วันที่ 12-13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ภราดร สุขพันธ์. (2561). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความเป็นบัณฑิตในยุคปัจจุบัน. *วารสาร มจร. ตรีภูมยปริทรรศน์*, 2(2), 89-100.
- วนาลี นพวงศ์ ณ อยู่ธยา. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. *รายงานการวิจัย*. โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์กรุงเทพฯ.
- วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. (2564). *รายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตร (Self – Assessment report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2563*. มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

อุทิศ ทาหอม. (2554). บทบาทของครูด้านผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรม ใน
ทัศนะของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

Cohen J. (1977). *Statistical power for the behavioral sciences*. 2nd
edition. New York: Academic Press.